



Ministerie van Financiën

Technische briefing evaluatie Comptabiliteitswet 2016 (CW)

Directie Begrotingszaken

24 januari 2024



Inhoud

- Achtergrond CW
- Evaluatie Comptabiliteitswet 2016
- Selectie van uitkomsten
- Vervolg
- Vragen



Majesteit, Comptabiliteit is geen kleinigheid...





Grondslag CW (Grondwet)



Artikel 78

- 1 **De wet** regelt de inrichting, samenstelling en bevoegdheden AR.
- 2 Bij **de wet** kunnen aan de AR ook andere taken worden opgedragen.

Artikel 105

- 1 De begroting van de ontvangsten en de uitgaven van het Rijk wordt bij **de wet** vastgesteld.
- 2 Jaarlijks worden voorstellen van algemene begrotingswetten door of vanwege de Koning ingediend op het in [artikel 65](#) bedoelde tijdstip.
- 3 De verantwoording van de ontvangsten en de uitgaven van het Rijk wordt aan de Staten-Generaal gedaan overeenkomstig de bepalingen van **de wet**. De door de Algemene Rekenkamer goedgekeurde rekening wordt aan de Staten-Generaal overgelegd.
- 4 **De wet** stelt regels omtrent het beheer van de financiën van het Rijk.

-> De wet = Comptabiliteitswet





Wat regelt de CW zoal?

Bijvoorbeeld:

- Begroting en verantwoording van het Rijk
 - Bv zaken over inrichting van de begrotingen en jaarverslagen, proces
- Normering begrotingsbeheer en financieel beheer
 - Doelmatigheid, ordelijkheid, controleerbaarheid, enz
- Verantwoordelijkheden begrotingsbeheer en financieel beheer
 - Toezicht, voorhangprocedure, ministers van en voor, informeren van Mfin en Kamers
- Toezicht op publieke financiële middelen buiten het Rijk
 - Bv EU-middelen, subsidies, RWT's (bv CBS)



Wie gebruiken de CW?

- › Staten-Generaal (budgetrecht, medewetgever)
- › Algemene Rekenkamer (onafhankelijke, externe controleur)
- › Auditdienst Rijk (interne controleur)
- › Raad van State (begrotingsautoriteit)
- › Vakministers / FEZ-en (interne controller, voert het financieel + begrotingsbeheer ministerie)
- › Minister van Financiën / DG Rijksbegroting (stelt regels, regisseert processen, houdt toezicht op begrotingsbeheer)



Doelen modernisering (CW2001→2016)

- > Een CW op hoofdlijnen
- > Moderne structuur
- > Taken en bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer bij de praktijk aan laten sluiten

Hoofddoelen CW (algemeen)

- > Bijdragen aan het parlementaire budgetrecht
- > Sturen en beheersen van de financiën van beleids- en bedrijfsvoering van de rijksoverheid
- > Inrichten van het governance-stelsel omtrent de rijksfinanciën (incl. AR)



Doel evaluatie

- › Evaluatieparagraaf:
 - 10.1: Onze Minister van Financiën zendt binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze wet aan de Staten-Generaal een verslag over de **effecten van deze wet in de praktijk**.
 - Mvt: (...) De evaluatie richt zich op de vraag of de modernisering van de CW in opzet is geslaagd. Dit wordt bereikt door middel van het opstellen van een verslag naar de effecten van de wet in de praktijk.
- › Samen met belanghebbenden
- › Leren, verbeteren



Onderzoeksopzet:

Fase 0: Bureauonderzoek

Fase 1: onderwerpen - doeltreffend / doelmatig?

Vragenlijst

- Stakeholders excl. AR
- 1542 genodigd
- 490 aangeklikt – 248 volledig ingevuld
- Likert + open

Fase 2/3: Uitdiepen zaken die niet/wel werken

Interviews

- (oud-) stakeholders
- Wetenschap
- 45 personen

Fase 2/3: Balans vinden

Focusgroepen

- Stakeholders gezamenlijk
- 5 focusgroepen
- 39 personen

Fase 4: Analyse

Dataset coderen

- Analyseplan, 4 stappen



Afpellen



(triangu)leren



Verbeteren



Samen



Begeleidingscommissie

Belanghebbenden

- Voorzitter: Justitie en Veiligheid, DG Rechtspleging en Rechtshandhaving
- Auditdienst Rijk
- Algemene Zaken, FEZ
- Financiën, Juridische Zaken
- Financiën, Begrotingszaken

Wetenschappers

- Rijksuniversiteit Groningen
- Rijksuniversiteit Groningen
- Vrije Universiteit Amsterdam
- Radboud Universiteit Nijmegen



Conclusies op hoofdlijnen

- › Van een afstand: CW is doeltreffend en doelmatig
- › Doelen modernisering grotendeels behaald (toegankelijk, controleerbaar, ruimte voor doelmatige uitvoering)
- › Wel: ruimte voor verbetering
 - Vergroot de kennis van de CW:
 - Communicatie/voorbeelden/casuïstiek
 - Opleiding
 - Taalgebruik/begrippen(lijst)
 - Rol parlement belangrijk (kwam bij meerdere onderwerpen terug):
 - Doorlooptijd begrotingsbehandelingen
 - Invloed door vragen stellen over bv de inrichting van begrotingsfonds of vragen naar langetermijnvisie
 - Bv evaluaties behandelen
 - Blijf in gesprek



Onderwerpen

1. **Artikel 2.27, ISB's en meerdere vaste momenten van autorisatie**

2. Artikel 3.1 (ex ante doelmatigheid en doeltreffendheid)

3. Voorhangprocedure in het kader van de CW

4. **Begrotingsfondsen**

5. **Rol van het ministerie van Financiën in het begrotings- en financieel beheer**

6. Verplichtingen

7. Uitvoerbaarheid en regeldruk van de CW

8. Modernisering van de CW

9. **Bekendheid met de CW en het budgetrecht**

10. Memorie van toelichting

11. Meerjarigheid van de begroting

12. Risicomanagement

13. Verwevenheid van de eerste en de tweede lijn

14. Zero-base budgetteren



1. Artikel 2.27, ISB's en meerdere vaste momenten van autorisatie

- Art. 2.27 regelt de uitvoering van “voorstellen van wet over de suppletoire begrotingsstaten”.
- Art. 2.27 lid 2: *nieuw beleid* mag niet in uitvoering worden genomen tenzij er *spoedeisend belang* is en het parlement geïnformeerd is.
- Resultaten:
 - Verschillen in respons aantallen ISB's
 - Amendement Heinen: spoedeisend belang, informatie daarover is *naar het onverwijld oordeel van de Staten-Generaal voldoende*. Nu uitwerken naar praktijk
 - Meer reguliere momenten gewenst: Suppletoire begroting september (pilot reeds in gang, als bevalt: codificeren)
 - Lopend en nieuw beleid: onduidelijk, verduidelijk.



4. Begrotingsfondsen

- Artikel 2.11 CW
- Instellingswet
- Dragen de begrotingsfondsen volgens artikel 2.11 CW bij aan doelmatige sturing door de verantwoordelijke ministers?
- Resultaten
 - Toegevoegde waarde verdeelfondsen beperkt: autorisatie etc verandert niet.
 - Stabiliteit en continuïteit bij met name investeringsfondsen
- Aanbevelingen
 - Stel een afwegingskader op
 - Verken aanpassing van de regels (RBV) om presentatie inzichtelijker te maken, en verken de mogelijkheid om budgetten meerjarig te evalueren om doelmatigheid van meerjarige investeringsfondsen (>10jaar) te vergroten
 - Evalueer fondsen consequent



5. Rol van het ministerie van Financiën in het begrotings- en financieel beheer

Deelvraag

In hoeverre is de rol die de CW aan het ministerie van Financiën toebedeelt rond het financieel en begrotingsbeheer afdoende?

Resultaten

- Verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk
- Invulling rol door vakministers kan sterker

Aanbevelingen

- Meer aandacht voor rollen en taken vakministers binnen departementen, via opleidingen
- Coördinerende rol Ministerie van Financiën: processen bevorderen, kennis delen
- Ondersteunende rol Ministerie van Financiën bij financieel beheer/administraties



9. Bekendheid met de CW en het budgetrecht

- Werking van de CW in de praktijk heeft aandacht nodig + zaken rond het budgetrecht die beter kunnen
- Aanbevelingen
 - Opleiding en training voor (beginnende) ambtenaren, opleiding verplichten of gratis online beschikbaar stellen.
 - Rijksbegrotingsvoorschriften: bepaal met belanghebbenden hoe teksten en onderwerpen in begrotingen zo goed mogelijk aansluiten bij het budgetrecht van het parlement.
 - Investeren in snelheid (behandeling + autorisatie begrotingswetten) en interne kennis voor Staten Generaal. Het helpt in de praktijk van begroten en verantwoorden als het parlement doorvraagt.
 - FEZ: Inlichten bewindspersonen: Eerbiedig budgetrecht bij toezeggingen + comptabele kennis goed delen binnen het departement.



Vervolgproces

- Hoofdlijnenbrief over verbetering en versterking van het comptabele bestel en financiële informatievoorziening:
 - *Brede welvaart*
 - *Klimaat en duurzaamheidsverslaggeving*
 - *Begrotingsproces en transparantie*
 - *Verslaggeving, administratie en beheer*
 - *Kabinetsreactie op de evaluatie*
- Verzending in de eerste helft van 2024.



Ministerie van Financiën

Vragen?

Technische briefing Evaluatie CW 2016

DG Rijksbegroting,
Ministerie van Financiën